

CANADIAN ASSOCIATION FOR THE ADVANCEMENT OF NETHERLANDIC STUDIES

ASSOCIATION CANADIENNE POUR L'AVANCEMENT DES ETUDES NEERLANDAISES

Editor: Basil D. Kingstone / French Lang. & Lit. / Univ. of Windsor / Windsor, ON / N9B 3P4
Phone: (519) 253-3000 ext. 2062 / Fax: (519) 971-3648 / e-mail: bkingst@uwindsor.ca

April 2000

Avril 2000

EDITORIAL

We live and learn. Hermina Joldersma, who has adopted as a course text our special Journal issue on the medieval farce *Drie daghe here*, asked me about the cover illustration: who was this Pieter Custodis to whom I attributed the painting? She could find no trace of such a person in any reference work. Nor could I. Then she found the picture itself, attributed to Pieter Brueghel the Younger! He made many versions of it, apparently, one of them a mirror image of the others. So how could my reliable source, the manual *Ik probeer mijn pen*, make such a mistake? I went back and reread the caption to illustrations 50 and 51 (51 being the one I used):

“Op kermissen werden geregeld kluchten opgevoerd, getuige het plankier op tonnen (rechts achter) op deze “Vlaamse boerenkermis,” een gravure van H. Cock naar Pieter Brueghel (50). Afbeelding 51 geeft een detail uit een schilderij weer van Pieter Custodis, met in het midden de opvoering van een klucht - al heeft, getuige het onderste deel van het schilderij, niet iedereen dezelfde belangstelling.” [The reference is to the people drinking and cuddling instead of watching the play]. The word I failed to give proper weight to is “weer” - also. I blush.

There remains the question of the byname Custodis, which is not in any reference work I have found so far, and why he was so called (the Guardian?). Hermina intends to “keep working on it,” and I will pass on whatever she finds.

INSIDE/TABLE

List of Officers -----	2
Provisional Timetable for HSSFC conference, Edmonton, May 27-28, 2000 -----	3
News from chapters: Calgary, Toronto, Montreal, Vancouver -----	5
AADAS -----	11
From the Journals: Septentrion, Flanders, Holland Horizon -----	11
Membership form/Bulletin d'adhésion -----	15

OFFICERS/MEMBRES DU BUREAU

President

Dr. Frans Schryer
Dept. of Sociology
University of Guelph
Guelph, ON N1G 2W1

Vice-President and President Emerita

Ms. Joan Magee
866 Victor Drive
Windsor, ON N8S 2S7

Past President

Dr. Beert Verstraete
Dept. of Classics
Acadia University
Wolfville, NS B0P 1X0

Secretary-Treasurer

Dr. Gerrit Gerrits
Dept. of History
Acadia University
Wolfville, NS B0P 1X0

Journal and Newsletter Editor

Dr. Basil D. Kingstone
French Lang. and Lit.
University of Windsor
Windsor, ON N9B 3P4

Archivist

Dr. Gus Dierick
65 Alwington Avenue
Kingston, ON K7L 4R3

Members at Large

Dr. John Michielsen
Dept. of Germanic Studies
Brock University
St. Catharines, ON L2S 3A1

Mary Eggermont-Molenaar
1416 29 St. NW
Calgary, AB T2N 2V1

Dr. Richard W. Unger
Dept. of History
Univ. of British Columbia
Vancouver, BC V6T 1W5

Chapter Secretaries and Contacts

Windsor

Ms. Hendrika Ruger
1510-8888 Riverside Dr. E.
Windsor, ON N8S 1H2

Toronto

Theodora E. Schryer
2623 Kingston Road
Scarborough, ON
M1M 1M1

Waterloo

Dr. A. Zweers
Dept. of Germanic and
Slavic Languages
University of Waterloo
Waterloo, ON N2L 3G1

Ottawa

For 1999-2000:
Geeske de Laat
GdeLaat@rohcg.on.ca
or: delaat@cyberus.ca

Montreal

Mr. J. F. Beckman
400 Beaconsfield Blvd.
Beaconsfield, Qc
H9W 4B5

Winnipeg

Dr. Jesse Vorst
Dept. of Economics
University of Manitoba
Winnipeg, MB R3T 2M8

Vancouver

Mariken van Nimwegen
2449 Dundas St.
Vancouver, BC V5K 1P5

ANNUAL MEETING OF CAANS
UNIVERSITY OF ALBERTA, MAY 27-28, 2000

Saturday, May 27

Room CAB 343

- 9.00 Frans Schryer, President of CAANS
Welcome, opening remarks and announcements
- 9.15 Johannes Welfing, University of Lethbridge
The Dutch Nietzsche
- 9.45 Gerrit Gerrits, Acadia University
The Dutch-American Loyalists in Nova Scotia: Misplaced loyalty?
- 10.15 Coffee break
- 10.30 Augustinus Dierick, University of Toronto
The Theme of Loneliness in the Novels of Anna Blaman
- 11.00 Earle Waugh, University of Alberta
Cree language and culture in Canadian society: Vandersteene's view
- 12.00 Lunch
- 2.00 Beert Verstraete, Acadia University
Notes on language and culture; Introduction of the keynote speaker
- 2.30 Hans Vanacker, Stichting Ons Erfdeel
Hans will highlight the sweeping political changes which made Belgium one of the most federalized countries in the world. With this political development as a background he wants to sketch the inclination of the Flemish people to create a new variant on the Dutch language.
- 5.00-7.00 President's Reception in the Butterdome

Sunday, May 28

Room CAB 343

- 9.00 Alice van der Klei, Université de Montréal
Karakter's fragmented memory
- 9.30 Hermina Joldersma, University of Calgary
Anti-Semitism and the Modern Devotion: Thoughts on the song "Van den
hiligen sacramente"
- 10.00 Coffee break
- 10.15 Ingeborg van Driel, Cobble Hill
Diervriendelijk Nederlands? Een analyse van Nederlandse diervrienden.
- 10.45 Frans Schryer, University of Guelph
The stories of Dutch immigrant women
- 12.00 Lunch
- 14.00 Annual General Meeting

Herman van Wermeskerken,
programme chair.

NEWS FROM CHAPTERS

CALGARY

Op 13 maart 2000 hield Martin Manders, archeoloog aan het Nederlands Instituut voor Scheeps- en onderwaterarcheologie (NISA), en werkzaam aan de Universiteit van Leiden, een lezing over een 16de eeuwse Nederlandse koopvaarder, die geladen met een lading tarwe uit het Oostzeegebied schipbreuk leed ergens bij Texel.

Opraving van dit schip heeft tussen 1989 en 1997 plaatsgevonden. Graanhandel met de Oostzee is de basis geweest voor de Nederlandse gouden eeuw. In de 17de eeuw waren er ong. 3000 vaarten per jaar, in tegenstelling tot VOC met ongeveer 17 vaarten met luxe goederen per jaar. Het schip is volledig opgegraven. Schip, kleding en persoonlijke goederen, inventaris, bewapening en lading zijn bewaard gebleven. Het schip is gebouwd volgens de typische Hollandse bouw waarbij eerst de gladboordige huid en daarna de inhouten zijn aangebracht (opvallend voor een schip uit het einde van de 16de eeuw met zo'n afmeting).

De avond werd gehouden in de University Club van de U of C voor een gemengd Belgisch-Nederlands gezelschap. Over de lezing zal ik hieronder de reactie van één van de aanwezigen laten volgen: "Mary, hoewel het over een onderwerp ging dat totaal buiten mijn interesses ligt, was ik gefascineerd. Het is jammer genoeg te laat om onderwater-archeoloog te worden."

Mary Eggermont-Molenaar.

TORONTO

Onze eerste bijeenkomst van het 1999-2000 seizoen vond plaats op 22 oktober. Op het programma stond een geïllustreerde voordracht van Prof. Robert Siebelhoff over *Jan van Eyck and contemporaries*. Met gevarieerde hoeveelheid geprojecteerde dia's werden de meesterwerken van de schilderkunst uit dat tijdperk belicht. Veel aandacht werd besteed aan het bekend Gentse altaarstuk (St. Bavo) de *Aanbidding van het Lam* van de gebroeders Hubert en Jan van Eyck. Hubert begon dit werk en aan hem moet het ontwerp van het geheel toegeschreven worden, Jan heeft het voltooid in 1432. Het grote altaarstuk is een veelluik, bij geopende vleugels ziet men twaalf panelen, bij gesloten vleugels acht grote, met vier kleine lunetten. Het midden van het geopende stuk vormt het hoofdpaneel, het Mystisch Offer van het Lam Gods. Van Eycks kunst kenmerkt zich door de verhouding tussen donker en licht, het hoogste licht - in het altaarstuk - geconcentreerd op het lam en de engelen. De prachtige kleuren hadden de van Eycks verkregen door de toepassing van de toen pas uitgevonden olieverftechniek. - Dit was een avond waarnaar we met veelbelangstelling hadden uitgekeken, ons bewust zijnde van prof. Siebelhoffs uitzonderlijke kennis en wijze van interpretatie van de kunst. Een rijke en leerzame ervaring die we niet licht vergeten zullen!

Op 26 November hadden we onze tweede avond met Barbara Noske als spreker. Barbara woont afwisselend in Toronto, Nederland of Australië. Ze heeft gedoceerd aan York University, faculty of Environmental Studies, promoveerde aan de universiteit van Utrecht met een proefschrift getiteld "Huilend met de wolven." Ze vertelde met humor en gevoel van actualiteit over haar dikwijls spannende en ook menselijke ervaringen inzake haar geliefde bezigheid: "liften" (ja, "hitchhiking") in Europa, Canada en Australië en las voor uit haar in januari verschenen boek *Al lifende*. Een zeer interessante avond over een ongewoon onderwerp.

In januari hadden we voorrecht naar Professor Henry Schogt te kunnen luisteren. Hij sprak over een onderwerp dat ons allen na aan het hart ligt: *Zuiver Nederlands*. Als linguïst wist hij met finesse aan te duiden welke vormen en klanken de taal had in het begin van deze eeuw, wat er gedurende de laatste halve eeuw met de Nederlandse taal gebeurd is, is, en aan welke veranderingen en invloeden deze onderhevig is. Veel voorbeelden gaven hiervan duidelijk blik. De aanwezigen volgden met aandacht de uiteenzetting en maakten met graagte gebruik van de gelegenheid ook eigen voorbeelden te geven. Een zeer welkome voordracht die ons niet alleen met groter bewustzijn naar het Nederlands zal doen luisteren, maar die ons ook tot nadenken stemt hoe wij zelf de taal gebruiken!

Eind februari werd de film *Left luggage* vertoond. Een prachtige film gebaseerd op het bekende boek *Twee koffers vol* van Carl Friedman, en fijn genuanceerd vertolkt door Jeroen Krabbe als acteur, directeur en producent. De verfilming vond plaats in Antwerpen.

De Leesgroep heeft in de afgelopen maanden de volgende boeken gelezen en besproken: *De zwarte met het witte hart* van Arthur Japin, *De stille plantage* van Albert Helman, *Wit is altijd schoon* en *De gele rivier is bevrozen* beide van Leo Pleysier, *De honden jagen niet meer* van A. Alberts, en *De harde kern 1 & 2* van Frida Vogels. Welke boeken werden er in andere CAANS Chapters gelezen? We zullen graag eens iets hierover horen!

Willemina Seywerd.

MONTREAL

Het was een goed begin voor dit bijzondere verenigingsjaar, waarin wij de overstap van het eene millennium in het andere net hebben beleefd! Wij wensen allen een goed jaar!

Dit jaar begon voor ons met een presentatie op 23 September over *De rol van de Nederlanders in de Iroquois-oorlogen* door Peter Lowensteyn. Voor deze interessante lezing was natuurlijk de basis gevormd door zijn publicatie in de *Canadian Journal of Netherlandic Studies* van 1983. De Nederlandse deelname aan de "ontwikkeling" van Noord Amerika wordt, als iemand er iets van weet, meestal beperkt tot Nieuw Amsterdam. Wij werden hier er weer duidelijk op gewezen dat er onder de Nederlanders ook ééns een grote stroming van initiatief en ondernemingslust bestond!

Op de 29ste d.o.v. was Hella Haasse hier in Montreal, in de Ritz Carlton, waar Carel Folkersma de manager is, en sprak over haar werk. Daarna een receptie van het Consulaat Generaal. Deze

avond was zeer druk bezocht.

Op 21 October hebben wij veel plezier gehad met de Vlaamse film *Coco Flanel*, omdat het Brusselse *Manneke*, die oorspronkelijk op het programma stond, had laten afweten. Met Urbanus in de hoofdrol, uitstekend gesteund door Willeke van Ammelrooy, was het wel een bijzondere klucht. Nog nooit zoveel gelag gehoord op McGill! Het Manneke werd geheel niet gemist.

De impact van de Belgische immigratie op Canada was het onderwerp van de lezing door Claire Carbonez, echtgenote van de Belgische Ambassadeur. Zeer uitgebreid gedocumenteerd, gaf het een duidelijk beeld van de emigratiegolven uit België ten gevolge van de economische toestanden in verschillende perioden. Speciaal de impact van de eerste wereldoorlog kwam duidelijk naar voren.

En dan, op Zondag 29 November, weer een zangmiddag om het programma van het kalenderjaar af te sluiten. Deze keer in de *Nederlandse Co-op* in Dollard-des-Ormeaux. Het was leuk dat dit kon worden gearrangeerd zodat veel van de Nederlandse senioren ook konden deelnemen. Als vorig jaar had Henk Boshouwers de leiding en zorgde Willy Lubbers voor de muziek. Ook deze middag was weer goed geslaagd en gewaardeerd.

Voor 2000 is er ook weer een interessant programma, te beginnen met een serie over de *Renaissance in de Lage Landen* over de eerste twee maanden. Meer daarover in het volgende rapport!

Jan F. Beckman

VANCOUVER

Op 18 November j.l. verwelkomden we wederom Ingeborg van Driel, die, zoals altijd, een enorm geanimeerde en amusante lezing gaf over de expressieve eigenschappen van de Nederlandse taal. Dit is haar passie, wat je kunt merken aan het plezier waarmee ze de leukste voorbeelden en details over het taalgebruik opdiept en haar toehoorders actief betreft in de beschouwing ervan.

Met als onderwerp *Ons lichaam verwoord*, begon ze met enkele ideeën te introduceren, onder andere hoe het lichaam de maat is voor alles ('op grote voet leven') en hoe de fysieke kwaliteiten van figuren in literaire werken bijna altijd beschreven worden. De verschillende manieren waarop dit gebeurt illustreerde zij aan de hand van enkele liefdesgedichten met verschillende maten van dubbelzinnigheid.

De mensheid onderscheidt zich van andere 'diersoorten' door woorden en taal te gebruiken en door de daaruit voortvloeiende capaciteit tot abstractie: een metaforisch gebruik, dat ons steeds verder weg voert van de werkelijkheid.

Één beeld is duizend woorden waard. In plaats van een volledig verslag, hierbij een greep uit de

honderden voorbeelden, die Ingeborg ons gaf van onvertaalbare uniek Nederlandse beeldspraak:

- individuele lichaamsdelen: haar op de tanden; voeten in aarde; handen te kort; mond voorbij praten; ergens de neus in steken.
- waar een lichaamsdeel staat voor een heel mens: onnozele hals; leeghoofd; warhoofd.
- culturele termen, die je moet kennen om ze te begrijpen: twee handen op één buik; op de hals halen; de hand in eigen boezem steken; uit de duim zuigen; oren die dicht bij elkaar staan; in de haren vliegen; haar in de boter steken (verklaard met nog een onverklaarbare term: muggesiften).

De spreker eindigde met een zelfgeschreven verhaal. Het was ongeveer 1200 woorden lang en ze had er meer dan 148 metaforen in verwerkt. Voorwaar een taalkundig gymnastische oefening, maar totaal onbegrijpelijk voor diegenen met slechts beperkte kennis van de Nederlandse taal. Een avond met Ingeborg van Driel is en humoristisch tribuut aan de verbazende creativiteit van onze moedertaal. Een cassetteband met deze voordracht berust bij CAANS Vancouver.

Op woensdag 8 December werd in The Vancouver Maritime Museum een symposium gehouden in verband met de tentoonstelling "The Art of Dutch Map Making" (nog tot 2 januari te bezichtigen) en geopend door de Consul-Generaal der Nederlanden, de Hr. Aart van Verdegaal. In de eerste lezing sprak ons hooggewaardeerde bestuurslid professor Richard Unger (Dept. of History at UBC) over de Nederlandse kaartenmakerij, zeevaart en navigatie in de Middeleeuwen en de Renaissance. Hij werd gevolgd door Dr. Kees Zandvliet (Rijksmuseum in Amsterdam en Curator van The Art of Map Making), met als onderwerp de florissante commerciële aspecten van de cartografie van de beroemde firma Blau. En tenslotte de Hr. Ken Brealy (Dept. of Geography at UBC) die de Europese houding schetste ten opzichte van de plaatselijke (Indianen) bevolking op de Canadese westkust, middels een kritiek van de landkaarten van Europese ontdekkingsreizigers. Een goedbezorgde receptie besloot deze interessante middag. Wij danken het consulaat-generaal, en in het bijzonder de consul Max Gitz, voor dit leerzame initiatief.

Op 9 December gaf Dr. Zandvliet onder de titel "Kaarten in dienst van het Nederlands bestuur van Taiwan, 1624-1662," aan de hand van een uiteenlopende verzameling van illustraties en kaarten, een ruim overzicht van de commerciële en politieke doeleinden van de V.O.C. en de Nederlandse Staat in die expansieve tijd. De benadering van de kaartenmakers illustreerde vaak precies wat in iedere situatie de bedoeling was vanuit het Nederlandse oogpunt, zowel in de Oriënt als in Afrika, Brazilië, Indonesië, Ceylon en India. Kustgebieden werden in kaart gebracht met preciese notaties over de vriendschappelijkheid (of vijandigheid) van de plaatselijke bevolking, hun bestaande allianties met concurrerende zeevarende naties, zoals Portugal en Engeland, en van wat er verder te 'halen' of te verkopen viel. Ontwikkelingen in de bouw van militaire nederzettingen (forten) en in de stedenbouw zijn in verschillende op elkaar volgende kaarten goed te volgen. Hoewel een fort vaak groter werd afgebeeld dan het in werkelijkheid was, deels om de regering thuis te overtuigen van de noodzakelijkheid van ruime financiering, werd de kustlijn meestal zo reëel mogelijk weergegeven voor een veilige navigatie.

Dr. Zandvliet liet duidelijk zien hoe modern wetenschappelijk onderzoek aan de hand van overlevende kaarten veel kan extrapoleren over de heersende meningen in de XVIe tot XVIIIe eeuwse Nederlandse maatschappij jegens politiek, strategie, militarisme, techniek, zeevaart,

handel, ethnografie, geografie en kunst. Een fascinerende voordracht.

Mariken van Nimwegen

Op donderdag 13 januari gaf Dr. Eric Taglicozzo van de faculteit geschiedenis van Yale University ons, onder de titel "Smuggling and state-formation along the Netherlands Indies frontier, 1870-1910," een inzicht in dit aspect van "zaken doen." Eric begint met te wijzen op de bijzondere omstandigheden van het gekozen gebied: een 3000-kilometer lang maritiem grensgebied, kunstmatig gevormd, waar reeds meer dan 2000 jaar uitgebreide handel heeft plaatsgevonden, een scheiding makend tussen gebieden met eendere ethnische samenstellingen, bestaande uit vele, meest kleinere, eilanden en ondiepe wateren, en gelegen op de handelsweg tussen de Indische Oceaan en de Chinese Zee. Het gekozen tijdsbestek is vanaf het verdrag met Engeland van 1871 tot aan het opkomend nationalisme rond 1910.

Het smokkelen vindt plaats in drie zones: het hinterland van het grensgebied dat het verst buiten het gezichtsveld van de staat ligt, natuurlijke knelpunten zoals zee-engtes en bergpassen, en plaatsen met urbane confusie, alwaar onoorbare activiteiten minder opvallen. De redenen voor het smokkelen en het bestrijden daarvan berusten voornamelijk op de volgende drie elementen: macht, inkomsten en moraal. Het smokkelpakket wordt bepaald enerzijds door de gestelde normen en de mogelijkheid tot afdwinging daarvan, anderzijds door vraag (dikwijls ook culturele zaken), winstmarge en risico.

De handhaving van het gezag in de grensgebieden wordt aanvankelijk belemmerd door gebrekkige lokale kennis, onafhankelijke sultanaten en steden, slechte hygiënische toestanden, corruptie van gezagsdragers, dronkenschap en desertie. In het vestigen van het gezag spelen met het verloop van de tijd technische ontwikkelingen een belangrijke rol: betere kaarten, betoning, kustverlichting, hydrografie, langeafstandcommunicatie, lichtere wapens en een betere krijgsmacht.

Drie voorbeelden van smokkelen en wijzen van verbergen zijn hier kort weergegeven: *Narcotica* (staatsmonopolie zowel onder engels als nederlands bestuur) hebben hoge waarde en zijn licht en makkelijk te verbergen. deze handel is meestal in handen van syndicaten. *Vals geld* (geld eveneens staatsmonopolie) kan door het bestuur in Batavia niet ter plaatse op echtheid worden geverifieerd. De aanmaak vindt plaats in kleine plaatsen in Zuid-China en Zuid-Indië en wordt via ethnische kanalen binnengesmokkeld, ingenaaid in zeildoek of in geheime bergplaatsen. *Mensen* zijn moeilijk te verbergen. Prostituees worden dikwijls onder Moslim sluier als vele vrouwen van één man binnengebracht. Deze lucratieve smokkel bestaat nog steeds. Eric besluit zijn exposé met vermelding van één grote vrees, gebaseerd op het va et vient van vele Aziatische handelaars: de wapensmokkel, die het eigen voortbestaan zou kunnen bedreigen.

Herman van Wermeskerken.

Op 10 Februari, na de jaarvergadering, was het de beurt aan Joost Blom om te spreken over de verjaring van eigendomsrechten op schilderijen die in het buitenland in de oorlog gestolen zijn. Aan de hand van twee voorbeelden leidde Joost ons het doolhof binnen van de verschillende verjaringswetten in Duitsland, Engeland en Nederland; het Internationale Privaatrecht; en wat het

Burgerlijk Wetboek, de Hoge Raad en de Advokaat-Generaal van Nederland ter argumentatie presenteerden.

De situatie nam vaak surreële proporties aan. Joost maakte het met zijn fijne, milde humor overduidelijk, dat de batterijen van goedbetaalde advocaten en procureurs het hardst lachen in dit soort dispuut, en misschien de schilderijendief zelf, die het nog altijd ruim de moeite waard vindt om bekende schilderijen voor geruime tijd te doen verdwijnen. Cassette tape aanwezig als u het met eigen oren wilt horen - en geloven.

Op donderdag 9 maart sprak voor ons Drs. Martijn Manders van het Nederlands Instituut voor Scheeps- en onderwaterarcheologie. Hij lichtte ons in over het beleid van het beschermen van scheepswrakken die boven water liggen in het polderlandschap, maar ook over het relatief nieuwe beleid (sinds 1980) ter bescherming van de talloze wrakken die zich onderwater bevinden in het Nederlandse kustgebied. Zijn instituut is op het ogenblik vooral actief in het Burgzandgebied bij het eiland Texel, een plek die UNESCO's bescherming geniet vanwege de aanwezigheid van meer dan 500 scheepswrakken. Sommige vondsten hier dateren uit de 16de eeuw.

Vanwege de populariteit van diepzee duiken als sport zijn vele van deze locaties onderhevig aan potentiële schade door amateurschatgravers. De soms nog aanwezige ladingen van porcelein, of zelfs van goudstaven, creëren een zekere urgentie voor het instituut om zoveel mogelijk locaties te identificeren en te documenteren. Vervolgens wordt besloten, om óf het schip te lichten (de duurste oplossing, en gezien het grote aantal wrakken, niet altijd mogelijk of zelfs noodzakelijk) om slechts een beperkt aantal voorwerpen van speciale interesse mee te nemen ter conservatie, óf om een bepaald wrak voorzichtig met zandzakken af te sluiten ter bescherming tegen vandalisme en veranderende zeestromingen, met eventueel toekomstig wetenschappelijk onderzoek als doel. De techniek van dendrochronologie wordt gebruikt om het wrak te dateren en zijn bouwplaats vast te stellen.

Manders spendeert ruim vier maanden per jaar met een kleine groep van beroepsduikers in zijn duikpak in de niet-zo-heldere Waddenzee (zicht 50cm. maximaal op een goede dag) om de nog aanwezige onderdelen van een wrak in kaart te brengen. Ter illustratie van het werktempo zei hij dat in twee jaar acht wrakken behandeld zijn.

Aan de hand van dia's gaf Manders interessante details over zijn vondsten, zoals een röntgenfoto van een scheepsmatras vol vlooiën en mijten; foto's van kanonnen, scherven, een volledig en onbeschadigd arsenaal van Chinees porcelein, goudstaven en tonnen, gemaakt van tropisch hardhout en gevuld met o.a. koffie, pinda's en nootmuskaat. De behoefte tot bescherming van de cultuurhistorische schatten van een land als Nederland is grenzeloos, maar de financiële middelen zijn dat niet, helaas. In het geval van onderwaterschatten kunnen we er dus gelukkig, bij wijze van spreken, een 'glazen stolp' overheen zetten, totdat er eindelijk echt aandacht aan het schip besteed kan worden. Martijn Manders gaf ons een interessante en amusante glimp van wat voor soort maatschappelijke en historische informatie over onze voorouders er in de modder nog op ons ligt te wachten.

Doeschka Timmer.

AADAS

The Association for the Advancement of Dutch American Studies has sent us the first issue of its newsletter. For twenty years they have held biennial conferences, but now they feel the need to reorganize and raise their profile. They have accordingly decided to vary the conferences' venues: in 2001 they will be at Calvin College (which will be celebrating its 125th anniversary), and in 2003 perhaps at Redeemer College near Hamilton. The newsletter is being published jointly, twice a year, by Calvin and Hope colleges. A slate of officers has been elected, including an executive secretary, Larry Wagenaar of Hope College. He will be happy to receive the membership dues of US\$15, at: c/o the Joint Archives of Holland, P.O. Box 9000, Holland, MI 49422-9000.

The newsletter carries a call for papers for a conference on Dutch settlement in California, to be held in Middelburg on October 5-6, 2000; proposals to Dr. Hans Krabbendam at the Roosevelt Study Center, jl.krabbendam@zeeland.nl, or Dr. George Harinck of Free University Amsterdam at g.harinck@dienst.vu.nl. A conference to honour Dr. Robert P. Swierenga, the renowned historian of the Dutch in America, will be held in the Maas Center at Hope College in Holland on June 9, 2000; registration forms may be had from the Joint Archives of Holland.

There is a review of Ulbe B. Bakker, ed.: *Zuster, kom toch over*, letters from a Frisian family who moved to South Dakota in 1894, with facing-page translations (US\$48, contact Leigh Anne Haisch of Mitchell, SD at lahaisch@hdc.net). And it is announced that Henry Lucas' *Dutch immigrant memoirs and related writings* is being offered for US\$19.95, or \$15 + \$4 postage to AADAS members (the original price was \$45). Write to AADAS Book Offer, The Joint Archives of Holland, Hope College, Holland MI 49422-9000; cheques should be made out to the Joint Archives of Holland.

SEPTENTRION

Un auteur nouveau dans le n° 4 de 1999: Esther Jansma. Elle a exorcisé dans son oeuvre la mort accablante de plusieurs personnes bien-aimées, donnant d'abord des poèmes denses et crispés, ensuite un roman qui semble dire adieu à ce style crispé, et depuis, en effet, des poèmes plus longs, plus calmes. Deux écrivains établis lui font cortège. L'un est Louis-Paul Boon. Il démontre dans *De Kapellensbaan* (qui vient de paraître enfin en traduction française) et *Zomer te Ter-Muren* que le rêve de bonheur impossible, implanté en nous par la révolution industrielle, a réduit notre société en "miettes" - nous sommes devenus sceptiques et nihilistes. Dans *Mijn kleine oorlog* cette société se révèle, devant l'occupant nazi, minée et minable. L'éclatement, chez Boon, de la forme traditionnelle du roman reflète cet éclatement moral collectif. L'autre est Edgar du Perron. Kees Snoek parle des lectures que cet auteur a faites à vingt ans, et qu'il a discutées dans des lettres (récemment découvertes) à des amies de l'époque. Défilent devant nous notamment le jeune Barrès, l'individualiste désabusé du Culte du moi; Wilde; et Valéry Larbaud, le cosmopolite dont les personnages refusent d'être dupes du monde - et de l'amour.

Passons aux beaux-arts. Rik Wouters, mort en 1916, a consacré sa vie à capter, dans ses peintures où figurait toujours sa bien-aimée Nel, la lumière et la couleur. L'architecte anversoise Jo Crepain

créait aux années 70 des maisons privées conçues pour exprimer des émotions (il le disait du moins), mais depuis dix ans il est revenu au modernisme qu'il avait fui, tout en l'humanisant. Dans le monde de la danse, Käthy Gosschalk a renoncé en octobre à la direction du Rotterdamse Dansgroep, par lequel, au cours de 25 ans, elle avait introduit aux Pays-Bas toute la danse américaine moderne. Elle a également publié un livre "d'une rare subjectivité" où elle se venge sur tous ceux qui lui ont jeté des bâtons dans les roues au cours de sa carrière. Enfin, si la psychologie est un art, c'est ici qu'il convient de parler de Piet Vroon. Douwe Draaisma évoque l'oeuvre de son collègue, mort l'année passée, psychologue amené par le fonctionnement de son propre cerveau - il pensait plus vite que les autres - à réfléchir sur notre perception du temps, sur le paradoxe que nous ne sommes guère conscients du fonctionnement de notre conscience, et du rapport qu'il peut y avoir entre diverses théories psychologiques et le "niveau" du cerveau (reptilien, mammifère, humain) auquel chacune s'adresse.

FLANDERS

No. 44 (December 1999) continues the presentation of the province as on the cutting edge. The *Interuniversitaire Micro-Electronica Centrum* has spun off a company called Sirius Communications, which is ahead of the pack in developing a software chip needed to create cellular videophones; companies worldwide want licences to manufacture it. To keep those brilliant minds coming, the Flemish government is producing activity books in science for schoolchildren. It isn't only research that will benefit. A fair amount of computerisation has gone into the success of Pieters Vis, who keep track of all the fresh fish that they buy and sell in several European countries. They foresee that "halibut, sea bass, sea bream, North Sea sole and cod will increasingly be farmed in the future instead of being caught" - salmon farms they have already.

Flanders isn't only a Silicon Valley, however. A Flemish doctor, Pieter Piot, discovered the Ebola virus; he now heads the United Nations effort to overcome the HIV virus. And in the arts, contemporary art finally has its own museum in Ghent (in the former casino...) Its curator Jan Hoet, famous among other things for directing *Dokumenta IX* in Kassel, has arranged the art works, not in the usual chronological order, but so that they provoke ideas about each other. Look for a building in the Citadel Park with the letters S.M.A.K. over the door.

HOLLAND HORIZON

The December 1999 issue opens with two engineering stories. One is about the preferred solution to the need to expand Schiphol airport: rebuild it on an island to be created in the North Sea. The second story is about water conservation. Now that the coast is well protected, attention is being turned to the rivers, which also flood. It is proposed to concentrate on restoring the old course of rivers (eliminating channels), bringing the water table back up to where it was, and taking steps to keep water in its basin instead of letting it carry into other basins organisms that affect the flora and fauna there.

The Dutch Mint is in Utrecht. In the last five years it has become highly commercial and now

makes far more money producing "special commemorative coins and gifts" than legal tender; it has a gift shop, appears at collectors' fairs, and has an annual open house. For this coming year, however, one big government contract is keeping them busy, namely producing 14 million kg of the new coins: euros and eurocents. In a decidedly less mechanical, indeed at bottom mysterious kind of creation, namely painting, Rembrandt was the subject this past fall of two exhibitions, one at the Rembrandthuis in Amsterdam (the museum is now next door and the house is being restored), and one at the Mauritshuis in The Hague featuring his self-portraits. And as usual, the magazine concludes with a list of other art exhibitions as well as events in theatre, music and dance, through March - the Concertgebouw played in Roy Thomson Hall in Toronto on February 8th!

The March 2000 issue features on the front cover the Zeeland bridge (known when it was built as the Eastern Scheldt bridge). A photo essay inside shows us this 5km long engineering marvel and several other bridges, including one in Hindeloopen whose centre section is just wide enough to let a mast pass through (provided the boat is steered straight), and a modern one whose centre section lifts out sideways and ends up tilted at a 45-degree angle. Innovative design scores again. As it does in the furnishings of Maarten Vrolijk, with his new shapes and designs which yet remain simple. His work is sought after by stores and museums alike.

The third biggest sporting event in the world, after the Olympic Games and the World Cup, is the European Cup (also soccer). This year Belgium and the Netherlands are hosting it jointly, a first. With 31 events in 8 cities, it is being organized as thoroughly as possible - they even hope to frustrate ticket scalpers. A similarly large operation functions every day at the Aalsmeer flower market, selling millions of cut flowers and potted plants by Dutch auction: the price of each consignment falls until someone buys it for fear of being beaten to it.

The flower market is international, as the Netherlands' trade has always been. This year marks the 400th anniversary of Dutch trading relations with Japan. The Dutch were for 200 years, although confined to a small island, Japan's only source of knowledge about the West. The celebrations are a huge affair - the Japanese have even built a Dutch village in Nagasaki.

This month's "Dossier" is about euthanasia. Other countries tend to see the Netherlands as permissive on this topic, but the law is in fact strict: the patient has to repeatedly ask for it or to have written a "living will" to that effect, and two doctors have to agree that the case is hopeless and the physical or psychological suffering is intolerable. (One of them must be your family physician; you cannot just go to the Netherlands and ask to be euthanised). To act anyway, in cases where the patient can no longer express a coherent opinion, is a crime, and the doctor must prove in court that he/she took due care; the same is true of assisted suicide. However, the doctors don't report half the cases for fear of prosecution, so criteria of due care are being added to the law and a national committee is being created to review all such cases instead of the courts having to decide. The Minister adds that the system can only work in a country with ample facilities for geriatric care and palliative treatment, so that rules out Canada...

**ASSOCIATION CANADIENNE POUR L'AVANCEMENT
DES ÉTUDES NÉERLANDAISES
(ACAEN)
BULLETIN D'ADHÉSION 2000**

Les membres de l'ACAEN peuvent payer deux choses à la fois: dix dollars pour s'abonner à la Revue canadienne d'études néerlandaises, et quinze dollars comme cotisation, qui inclut le Bulletin et qui compte comme donation charitable; soit vingt-cinq dollars au total. Les personnes du troisième âge paient dix dollars pour la cotisation et dix dollars pour la Revue, donc vingt dollars au total. Les étudiants paient cinq dollars pour la cotisation et dix dollars pour la Revue, donc quinze dollars au total.

Pour ce qui est des sections locales, la liste des personnes à contacter se trouve à la page 2 sous la rubrique "Membres du Bureau". Si vous devenez membre d'une section locale également, vous pouvez lui envoyer les deux cotisations à la fois, ou bien payer séparément. Sinon, vous enverrez un chèque ou mandat au docteur Gerrit Gerrits, Trésorier de l'ACAEN, Dept. of History, Acadia University, Wolfville, NS B0P 1X0.

Nom: _____

Adresse pour correspondance: _____

Téléphone: _____

(domicile)

_____ (travail)

Télécopieur: _____

Courrier électronique: _____

Je désire renouveler mon adhésion pour 2000.

Je désire devenir membre.

**CANADIAN ASSOCIATION FOR THE ADVANCEMENT
OF NETHERLANDIC STUDIES
(CAANS)
2000 SUBSCRIPTION FORM**

Members of CAANS pay for two things at once: ten dollars for the **Canadian Journal of Netherlandic Studies** and fifteen dollars for their membership fee, which includes the **Newsletter** and which is a charitable donation; total twenty-five dollars. Seniors pay ten dollars for membership and ten dollars for the **Journal**; total twenty dollars. Students pay five dollars for membership and ten for the **Journal**, for a total of fifteen dollars.

Local chapters may assess an additional fee. If you are joining a local chapter, you can mail this form with your cheque or money order to that chapter along with their local fee, or pay them separately. Chapters and contacts are listed on page 2 under "Officers". If you are not joining a local chapter, please mail your cheque or money order to Dr. Gerrit Gerrits, Treasurer, CAANS, Dept. of History, Acadia University, Wolfville, NS B0P 1X0.

Name: _____

Mailing Address: _____

Telephone: _____ (home)
_____ (work)

Fax: _____

E-mail: _____

- This is a membership renewal for 2000
- This is a new membership